

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

**PAMUKBANK'IN TASARRUF
MEVDUATI SİGORTA FONU'NA
DEVİR NEDENLERİ**

BİLGİLENDİRME RAPORU

27 Haziran 2002

1. PAMUKBANK HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1973 yılında Çukurova Grubuna geçmiş olan Pamukbank T.A.Ş.'nin Aralık 2001 itibariyle ortaklık yapısı ve üst yönetimi aşağıda verilmektedir.

Ortaklar	Ödenmiş Sermaye	% Pay
Avor İnş. Gıda Teks. Kim. A.Ş.	151.928	32,3
Çukurova Holding A.Ş.	122.212	26,0
Endüstri Holding A.Ş.	52.154	11,1
Sınai ve Mali Yat. Holding A.Ş.	49.966	10,6
Çukurova İth. ve İhr. A.Ş.	46.580	9,9
Çukurova Dış Tic. A.Ş.	42.300	9,0
Diğer	4.860	1,0
Toplam	470.000	100,0

Tablo 2: Üst Yönetim

Yönetim Kurulu Başkanı	Mehmet Emin Karamehmet
Yönetim Kurulu Başkan Vekili	Osman Berkmen
Yönetim Kurulu Üyesi	Sezer Bilgili
Yönetim Kurulu Üyesi	Fikret Aktekin
Yönetim Kurulu Üyesi	Halit Soydan
Genel Müdür	Orhan Emirdağ

Pamukbank, bankacılık sektörü toplam aktiflerinin %5,5'ine, kredilerinin %12,7'sine, mevduatın ise %6,2'sine sahiptir. Ancak grup kredileri hariç tutulduğunda Bankanın kullandığı kredilerin sektör içindeki payı %3,9'a düşmektedir. **Görüldüğü gibi, grup kredilerinin hariç tutulması halinde Pamukbank'ın bilanço büyüklüğü önemli ölçüde küçülmekte, dolayısıyla bankacılık sektörü içindeki payı azalmaktadır.**

Yapılan denetimler sonrasında, Bankanın toplam aktifleri Aralık 2001 itibariyle 6.273 trilyon TL olarak hesaplanmıştır. 5.478 trilyon TL olan kredi portföyünün önemli bir bölümü üç denetim sonucunda da takibe aktarılarak 2.872 trilyon TL tutarındaki reeskontları (biriken ödenmemiş faiz bakiyesi) iptal edilmiş ve kalan tutar için karşılık mevzuatı hükümleri çerçevesinde teminatlar da dikkate alınarak karşılık ayrılmıştır. **Aralık 2001 itibariyle Bankanın dönem zararı 4.024 trilyon TL tutarında olup, %8 asgari sermaye yeterliliğine erişmek için gereken kaynak ihtiyacı 2.963 trilyon TL olarak hesaplanmıştır.** Pamukbank'ın Aralık 2001 itibariyle düzeltilmiş bazı bilanço kalemleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3: Seçilmiş Bilanço Kalemleri (Aralık 2001)

	(Trilyon TL)	% Pay
Seçilmiş Aktif Kalemler		
Bankalar	493	7,9
Menkul Değerler Cüzdanı	436	7,0
Krediler	1.665	26,5
Takipteki Alacaklar (Brüt Tak.Alacaklar- Karşılıklar)	874	13,9
Faiz Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	680	10,8
İştirakler+Bağlı Ortaklıklar+Bağlı Menkul Kıymetler	968	15,4
Sabit Kıymetler	272	4,3
Seçilmiş Pasif Kalemler		
Mevduat	7.429	118,4
Alınan Krediler	510	8,1
Toplam Özkaynaklar	-2.288	-36,5
Bilanço Büyüklüğü	6.273	100,0
Dönem Zararı	-4.024	--

2. BANKANIN MALİ DURUMUNDAKİ GELİŞMELER

Banka özellikle, aktif-pasif vade uyumunun bozulması, likidite sorunu, özkaynak yetersizliği ve mali bünyedeki bozulma nedeniyle, **Devlet Bakanlığı Makamının 19.04.1989 tarihli onayıyla eski 3182**

Formatted: Bullets and Numbering

sayılı Bankalar Kanununun 64 üncü maddesi (aynı Kanunun devamı niteliğindeki 4672 sayılı Kanun ile değişik 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi) **kapsamına alınmıştır**. 3182 sayılı Bankalar Kanununun mer'î olduğu dönemlerde Bankaya muhtelif zamanlarda munzam karşılık iadeleri yapılmış ve kanuni karşılıkların tutulamamasından kaynaklanan cezai faizler iptal edilmiştir. Ancak, 4389 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte kanunen de mümkün olmayan bu uygulamalara son verilmiştir.

Bankanın durumu 1994 krizi sırasında çıkan spekülasyonlar nedeniyle daha da kötüleşmiştir. Bu dönemde grup riskleri nedeniyle aktifin donuklaşması sonucu likidite baskısı önemli ölçüde artmış ve dolayısıyla yüksek kaynak maliyetlerine katlanmak zorunda kalınmıştır. Aktif kalitesi iyi olan bir bankada kaynak maliyetinin yükseldiği dönemlerde yapılması gereken en önemli işlem pahalı kaynakların tasfiye edilmesidir. Ancak, Pamukbank örneğinde grup risklerinden kaynaklanan düşük aktif kalitesi nedeniyle bu yönde bir işlem yapma hususunda yeterli imkan bulunamamış ve pahalı kaynakların tutulması yönündeki çabalar da zararın giderek büyümesine neden olmuştur.

Bankanın en önemli sorunu Grup firmalarına kullandırılan ve tahsil edilemeyen kredilerdir. Grup şirketlerine verilen krediler vadesinde ödenmemiş ve vadeleri Banka tarafından sürekli temdit edilmiştir. Banka bu kredilere ilişkin olarak faiz tahakkuku ve tahsilatı yapmamış, bunun yerine sadece faiz reeskontu yapmış ve bu kredilerin kur farkı ve reeskontlarını Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesine aykırı olarak krediler altında alt hesaplarda ve diğer aktifler içinde geçici

hesaplarda izlemiştir. Bu şekilde yaratılan gelire Bankanın bilançosu karlı gösterilmiştir. Öte yandan, Bankalar Kanununun geçici maddesi gerekçe gösterilerek 23.06.1999 tarihinden önce açılan grup kredileri Karşılık mevzuatına aykırı şekilde canlı krediler arasında izlenmiş ve gerekli karşılıklar ayrılmayarak Bankanın özkaynakları olduğundan daha iyi gösterilmiştir.

Banka beyanı ile Bankalar Yeminli Murakıpları raporları arasındaki farklılıkların temel nedeni grup risklerinin değerlendirilmesi hususunda ortaya çıkmıştır. İlgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, Banka mali bünyesinde temel olarak grup risklerinden kaynaklanan sorunların giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda Banka yönetimine 19.04.1989 tarihinden bu yana bir çok kez sözlü ve yazılı uyarı yapılmıştır. Ayrıca, bu talimatlarla ilgili olarak Banka yönetimi ile sürekli görüşülmüş ve onların çözüm yönündeki planlarının uygulamaya konulması hususunda gerekli esneklik gösterilmiştir. Ancak, süre bakımından yeterli esneklik tanınmasına rağmen, grup risklerinin tamamen tasfiyesi veya ilgili mevzuatta belirtilen limitlere indirilmesi hususunda gerekli hassasiyet gösterilmemiş ve bazı önemli fırsatlar da değerlendirilmemiştir. Denetim otoritesi tarafından Bankaya verilen talimatlar bu raporun 3. bölümünde detaylı olarak kapsanmıştır.

Aralık 2001 itibariyle 3.813 trilyon TL olan grup kredileri toplam kredi portföyünün %69'u ve toplam aktiflerin %40,5'i büyüklüğündedir. Gruba kullanılan nakdi kredilerin sektörel dağılımı aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 4: Nakdi Grup Kredilerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	Milyar TL	%
Sanayi ve İnşaat	3.127.317	82,0
Hizmet Sektörü	261.570	6,9
Ticaret	154.566	4,1
Teknoloji	117.451	3,1
Bankacılık ve Finans	94.506	2,5
Turizm	29.654	0,8
Medya	28.309	0,7
Toplam	3.813.373	100,0

Uzun yıllardır tahsilat sağlanamayan ve firmalara verilmiş bir çeşit sermayeye dönüşmüş durumda olan krediler nedeniyle, Banka aktifinin büyük bir kısmı donuk görünümündedir ve hiç bir getirisi bulunmamaktadır. Bu krediler Bankanın mali bünyesini olumsuz etkilemiş ve gelir-gider dengesini bozmuştur. Grup kredilerinin yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Grup Kredilerinin Yıllar İtibariyle Dağılımı (Milyar TL)

Yıllar	Nakdi Grup Kredileri				Toplam Kredi Portföyü		Toplam Aktifler	
	Anapara TL	Reeskont TL	Toplam TL	milyon \$	TL	%	TL	%
1995	47.263	15.501	62.764	1.055	87.803	71,5	170.046	36,9
1996	28.630	108.932	137.562	1.280	210.874	65,2	343.479	40,1
1997	28.630	210.321	238.951	1.160	488.896	48,9	788.976	30,3
1998	113.901	519.181	633.082	2.007	995.810	63,6	1.597.349	39,6
1999	167.510	983.359	1.150.869	2.365	1.878.270	61,3	3.262.599	35,3
2000	350.843	1.407.647	1.758.490	2.662	2.761.279	63,7	4.672.904	37,6
2001	923.107	2.887.936	3.813.373	2.667	5.525.874	69,0	9.407.996	40,5

Aralık 2001 itibariyle 1.665 trilyon TL olan grup dışı kredilerin önemli bir bölümünü Fiskobirlik'e kullandırılmış olan kredi oluşturmaktadır. 2001 yıl sonu itibariyle anaparası 1.079 milyar TL, faiz reeskontu 591.329 milyar TL olmak üzere toplam 592.408 milyar TL'ye (414 milyon ABD doları) ulaşan bu kredinin de faiz gelir reeskontları faiz gelir tahakkuk ve reeskontları içerisinde değil, krediler altında alt

hesaplarda izlenmektedir. Banka Fiskobirliğe 1989 yılında 10 milyar TL, 1990 yılında 6,5 milyar TL olmak üzere toplam 16,5 milyar TL kredi kullanmıştır. Bu krediler Fiskobirlik tarafından vadelerinde ödenmemiş, ancak Banka sözkonusu krediye faiz reeskontu yapmaya devam etmiştir. 30.12.1999 tarih ve 23922 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 28.12.1999 tarih ve 4494 sayılı 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu’nun 44 üncü maddesinin E bendinde Fiskobirlik’in 1989 yılı fındık ürünü alımlarından doğan zararlarının yapılacak inceleme sonucunda belirlenecek kısmının Hazine Müsteşarlığı tarafından Özel Tertip Devlet Tahvili ihraç edilmek suretiyle karşılanacağı ve bu hususla ilgili usul ve esasların Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. Hazine Müsteşarlığının 22.12.2000 tarihli yazısıyla, bu kredilere TÜFE+10% üzerinden faiz yürütülmesi suretiyle hesaplanan ve 52 trilyon TL olarak tespit edilen tutarın Hazine tarafından üstlenilmesine karar verildiği Bankaya bildirilmiştir. Ancak Banka, belirlenen alacak tutarının kendi hesaplamalarının çok altında kaldığı için kabul etmediklerini 26.01.2001 tarihinde yazıyla Hazine Müsteşarlığına bildirmiştir.

Banka bu alacağı ile ilgili olarak yürüttüğü faizi, 3’er aylık dönemler itibariyle ilgili dönemlerdeki fonlama maliyeti üzerine bir marj koyarak hesaplamaktadır. Bankanın kullandığı faiz hesaplama yöntemi, Hazine Müsteşarlığı tarafından kullanılanlara göre farklıdır. Ancak, önemle belirtilmesi gereken husus, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından Bankanın sermaye açığının hesabında Fiskobirlik kredisi ile ilgili olarak Banka kayıtlarında izlenen tutarın esas alınmış olması ve böylece hukuken çözüme kavuşmamış bir

hususla ilgili olarak herhangi bir düzeltme işlemi gerçekleştirilmemesidir. Dolayısıyla, Bankanın sermaye yeterliliği ile ilgili sorununun bu alaktan kaynaklandığı yönündeki yorumların herhangi bir dayanağı bulunmamaktadır.

Fiskobirlik haricinde grup dışındaki firmalara kullanılan 1.072 trilyon TL tutarındaki kredilerin büyük çoğunluğu sanayi ve inşaat firmalarına verilmiştir. Bankacılık sektörü toplam kredilerinin %2,5'i büyüklüğünde olan bu kredilerin sektörel dağılımı aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 6: Grup Dışı Kredilerin Sektörel Dağılımı

Sektör	Milyar TL	%
Fiskobirlik	592.408	35,6
Sanayi ve İnşaat	271.843	16,3
Ticaret	172.158	10,3
Tekstil	136.693	8,2
Turizm	46.996	2,8
Bankacılık ve Finans	29.104	1,7
Medya	26.043	1,6
Teknoloji	8.957	0,5
Hizmet Sektörü	6.920	0,4
Diğer	374.218	22,5
Toplam	1.665.340	100,0

DTH toplayarak ve yurtdışı bankalardan YP kredi kullanmak suretiyle sağlanan kaynakların TL olarak plase edilmesi nedeniyle **açık pozisyon ile çalışan Pamukbank yüksek tutarlarda kambiyo zararına maruz kalmıştır.** Banka, bilanço içi açık pozisyonunu (Aralık 2001 itibariyle 1,3 milyar ABD Doları) yaptığı fiktif vadeli döviz alım anlaşmaları ile kapatarak yabancı para net genel pozisyon/sermaye tabanı rasyosunu yasal sınırlar içine çekmiştir.

Banka dönem sonlarında grup kredilerine dönem zararını telafi edecek ve görünürde makul bir kar rakamı yaratacak tutarda bir reeskont uygulayarak mali tablolarını düzenlemiştir. Tarafımızca yapılan incelemeler sonucu, Bankanın grup kredilerinin anapara ve faiz tahsilatlarının yıllardır gerçekleştirilemediği, bu kredilere reeskont uygulanarak ve bunlar anapara üstüne eklenip tekrar reeskont yapılarak gelir yaratıldığı tespit edilmiştir. Bu yöntemlerle, gerçekte büyük miktarlarda zarar edildiği ve bu zarar katlanarak büyüdüğü halde mali tabloların karlı gösterildiği saptanmıştır.

Yüksek grup riski ve kur riski taşıyan Bankanın, aktif kalitesi düşük, özkaynakları ve likiditesi yetersiz ve dolayısıyla mali bünyesi bozuktur. **Grup, Banka kaynaklarını Bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde kendi lehine kullanmıştır.**

Pamukbank, 1989 yılından bu yana yakın izleme kapsamında olmasına, mali bünyesinin iyileştirilmesi hususunda pek çok talimat verilmesine ve mevzuat çerçevesinde mümkün olan kamu desteğinden yararlandırılmasına rağmen, mali yapısını güçlendirici önlemleri yeterince almamış, alınan önlemler ise Bankanın en büyük problemi olan grup kredilerinin azaltılması hususunda başarılı olamamıştır.

3. DENETİM OTORİTESİNİN BANKAYA VERDİĞİ TALİMATLARA İLİŞKİN GELİŞMELER

4389 sayılı Bankalar Kanununun yürürlüğe girmesinden bu yana, Banka söz konusu Kanunun 14 üncü maddesi kapsamında yakından takip edilmeye devam edilmiştir. Bankaya mülga 3182 sayılı Kanunun 64 üncü

maddesi ve mer'î 4389 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi çerçevesinde verilen talimatlar, Bankanın temel sorunlarının ve bu sorunlarına yaklaşımlarının değişmemesi nedeniyle, donuklaşmış olan grup kredilerinin tasfiyesi, özkaynak açığının kapatılması ve Bankanın operasyonel zararının artmasında oldukça etkili olan açık pozisyon riskinin kapatılması yönünde yoğunlaşmıştır.

Bankalar Yeminli Murakıplarınca hazırlanan raporlardaki tespitler, Bankanın sorunlarının nitelik olarak değişmediğini, özellikle son dönemlerde sorunun daha da büyüdüğünü göstermektedir.

Diğer taraftan, uzun süreden beri yakın gözetim altında bulundurulmuş Banka, sorunlarının çözümü ve mali bünyesinin düzeltilmesine yönelik olarak istenilen tedbirlerin alınması konusundaki en önemli girişimi 2000 yılında yapmıştır. Bu çerçevede;

a) 2000 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilen Turkcell İletişim'in halka arzından elde edilen gelirin 160 milyon ABD Doları ile aynı tutardaki Grup kredisini kapatmış, aynı arzda Banka tarafından elde edilen 90,6 trilyon TL tutarındaki gelir ise özkaynaklara ilave edilmiştir. Ancak, grup kredilerinin \$2,5 milyar dolara yakın olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu tutar oldukça düşük kalmıştır. **Bu dönemde, halka arz miktarının artırılması ve Grup kredilerinin daha fazla miktardaki bölümünün ödenmesi istenmiş olmasına rağmen, hissedarın bu yönde bir girişimi olmamıştır.**

b) Özellikle mali bünyesinin bozulmasının temel nedeni olan Grup kredilerinin teminata bağlanmasına yönelik olarak, grup

firmalarından ve Banka ortaklarından çeşitli teminatlar temin edilmiştir. Nitekim, bu teminatların tamamı sermaye yeterliliği hesaplamasında, mevzuat hükümleri doğrultusunda dikkate alınmıştır.

Ancak, grup kredilerine ilişkin yapılan ödemeler ve sermaye artırımını Pamukbank T.A.Ş.'nin mali bünyesinin iyileşmesinde ve kemikleşmiş sorunlarının çözümünde yetersiz kalmış ve Bankanın zararı, yaşanan krizlerin, taşınmakta olunan açık pozisyonun ve artan maliyetlerin etkisi ile büyümeye devam etmiştir.

Öte yandan, 17.05.2001 tarihinde hakim sermayedar tarafından, Bankanın gruba ait diğer banka olan Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile birleştirilmesi yönünde prensip kararı alınmıştır. Bu husus olumlu karşılanmış ve Bankadan özellikle birleşmeye ilişkin gelişmelere dair bilgilerin Kuruma raporlanması talep edilmiştir. Ancak, Bankaca söz konusu kararın hayata geçirilebilmesinin bankaların birleşme ve devirlerinde sağlanacak kolaylıklara bağlı olduğu belirtilmiştir. Bankaların devir ve birleşmelerinin teşvik edilmesi amacıyla yeni düzenlemeler yapılarak devir ve birleşmelerin kolaylıkla gerçekleştirilmesinin önü açılmış ve bu çerçevede bankadan birleşme çalışmalarının hızlandırılması talep edilmiştir.

Kurumumuza sunulan planlarda da gerek Banka, gerek hakim sermayedar grup gerekse birleşme çalışmalarının yürütülmesine yönelik olarak anlaşma yapılan uluslararası danışmanlık firması tarafından, birleşmenin olumlu sonuçlanmasının grup kredilerinin tasfiyesine bağlı

olduğu kabul edilmiş, ancak geçen süre içinde gruba ait varlıkların satılması yoluyla grup kredilerinin tasfiye edilmesine dair planın gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır. Ayrıca, grup kredilerine ilişkin teminatların değerleri de piyasada yaşanan gelişmeler çerçevesinde azalmış, bu durum da Bankanın ayırmak zorunda olduğu kredi karşılıklarını dolayısıyla zararını artırmıştır.

19.11.2001 tarihinde bankaya verilen talimatla altı ay içinde bankanın sermaye yeterliliği standart rasyosunu asgari yasal oranda tutturması istenmiş, son olarak 27.12.2001 tarihli yazımızla bankadan, daha önce Bankaya verilmiş olan:

- ✓ Mevcut Grup risklerinin gruba dahil gerçek kişilerin kefaletleri alınmak suretiyle teminata bağlanması ve belirli bir takvime bağlanarak tasfiye edilmesi,
- ✓ zkaynak açığını giderecek miktarda nakit sermaye artırımına gidilmesi ya da ilave nakit girişi sağlayacak yeni ortak bulunması,
- ✓ Kaynak maliyetini düşürücü tedbirlerin alınması,
- ✓ Aktifte bulunan her türlü iştirak ve gayrimenkulün nakit girişi sağlayacak şekilde elden çıkartılması, tüm harcamaların kontrol altına alınması, şube açılmaması,
- ✓ Sorunlu kredilerin takip prosedürünün başlatılması ve karşılık mevzuatına uygun sınıflandırmanın yapılarak gerekli karşılıkların ayrılması,
- ✓ Açık pozisyonun yasal sınırlara çekilmesi

yönündeki talimatlara ilave olarak, grup kredilerinin tasfiyesine ilişkin

Kurumumuzca kabul edilebilecek takvime bağlı bir planın hazırlanması talep edilmiştir. Ancak, **Bankadan talep edilen sermaye artırımları gerçekleştirilememiş, yapılan son sermaye artırımını ise iç kaynaklardan karşılandığından Banka mali bünyesine herhangi bir katkı sağlayamamıştır.**

Bu arada, yaşanan krizlerin olumsuz etkisiyle bankacılık sektöründeki sorunlara kalıcı çözümler getirilmesi ve bankaların daha sağlıklı bir ortamda büyümelerinin sağlanması amacıyla, “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı” 15 Mayıs 2001 tarihinde uygulamaya konulmuştur. Bu program kapsamında bankacılık sisteminin sağlığının tesisine yönelik kamuoyunca da malum olan muhtelif tedbirler alınmış, ancak sistemde varolan sorunların tamamen çözümlenebilmesi için 4743 sayılı Kanunla 4389 sayılı Bankalar Kanununa geçici 4 üncü madde eklenmiş ve üçlü bir denetim süreci sonrasında sermaye ihtiyacı tespit edilen bankalara belirlenen şartlar dahilinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sermaye konulması öngörülmüştür. Bu sürecin sonucunda, bankaların mali durumlarının açıkça belirlenmesi ve bilançolarda şeffaflığın sağlanması amaçlanmıştır.

Bankalardaki olası açığa karşılık sahiplerin elindeki değeri olan mal varlıklarının rehin alınması karşılığında TMSF tarafından borç verilmesi hususu, Bankalar Kanunu değişikliği esnasında Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine gelmiş, bu hususun Bankalar Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamına dahil edilmesi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul olunmuş, ancak söz konusu hüküm Genel Kurulda madde metninden çıkarılmıştır. **Dolayısıyla, mevcut mevzuat çerçevesinde ortakların**

varlıkları teminata alınmak suretiyle dahi bankaların sermaye açıklarının kamu kaynakları kullanılarak kapatılamayacağı hükme bağlanmıştır.

Bankalar Kanununun Geçici 4 üncü maddesi çerçevesinde, Banka nezdinde yapılan incelemeler sonucunda Bankanın asgari %8 olması gereken sermaye yeterliliği standart rasyosu, birinci bağımsız denetçi tarafından negatif %36,97, ikinci bağımsız denetçi tarafından negatif %42,96 seviyesinde bulunmuş; söz konusu denetimler ile Bankalar Yeminli Murakıplarınca yapılan tespitlerin birlikte değerlendirilmesi sonucunda ise bu oranın negatif %46,15 olduğu tespit edilmiştir. Aralık 2001 itibariyle Bankanın dönem zararı 4.024 trilyon TL tutarında olup, %8 asgari sermaye yeterliliğine erişmek için gereken kaynak ihtiyacı 2.963 trilyon TL olarak hesaplanmıştır.

Görüleceği üzere, denetim sonuçları da Bankanın mali bünyesindeki bozulmayı açıkça ortaya koymaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, söz konusu oran hesaplanırken, Bankanın Hazine tarafından yüklenilmiş olmakla beraber Banka ve Hazine arasında ödenecek tutar bakımından ihtilaf olan Fiskobirlik alacaklarının reeskontları iptal edilmemiş ve bu alacağa karşılık ayrılmamıştır.

Söz konusu çalışmalar devam ederken, Bankanın Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile birleşmesine ilişkin planlar takip edilmeye devam edilmiş ve Banka tarafından Kurumumuza gönderilen muhtelif yazılarda 11 Eylül olaylarının piyasaya etkilerinden bahisle birleşme sürecinin zaman alacağı belirtilmiştir.

Her iki bankanın birleşmesine yönelik çalışmaların 2001 yılının başından beri devam ediyor olmasına ve hatta ilk sunulan planda 30.06.2002 tarihi itibarıyla tamamlanacağı beyan edilmesine rağmen, birleşmeye ilişkin temel varsayımları içeren projeksiyon ancak 17.06.2002 tarihinde Kurumumuza sunulmuştur. **Birleşmeye ilişkin olarak yapılan tüm yazışmalara karşın Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin halka açık olması ve alınacak kararın bankanın hisse değerlerini etkileyeceği gerekçe gösterilerek, Yönetim Kurulu Kararı alınmamıştır. Bankalara sermaye ihtiyaçları konusunda bildirimlerin yapılmasına çok az bir süre kala, 10.06.2002 tarihinde bu karar alınarak, gerekli izinler alınmadan kamuoyuna açıklanmıştır.**

Bütün bu gelişmelere rağmen, birleşme talebi dikkatlice gözden geçirilmiş, uygulanabilirliği tüm varsayımlarla birlikte tartışılmış ve devralmanın Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin mali bünyesine etkisi derinlemesine değerlendirilmiştir.

Uluslararası uygulamalardan da görüleceği üzere, **birleşme ve devirlerin başarıya ulaşması için birleşme sonrası kalan şirketin (bankanın) mali durumunun bozulmaması ve faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde yürütmesini sağlayabilmesi şarttır.** Bu çerçevede, Bankanın ve hakim sermayedar grubun da kabul ettiği üzere, sunulan planda grup kredilerinin tasfiyesi en önemli hususu teşkil etmektedir. Ancak söz konusu planda, grup kredilerinin tasfiyesi konusunda gerçekçi bir yaklaşım sergilenememiş ve bunların Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması Kanunu çerçevesinde 7 veya 8 yıla yayılması temel

varsayım olarak yer almıştır Tasfiyeye ilişkin sunulan planın değerlendirilmesi neticesinde tasfiyenin önemli ölçüde dış etkenlere bağlı olduğu, gerçekleştirilebilir tahminlere dayanmadığı ve bu haliyle öngörülmesi mümkün olmayan bir zaman alacağı, birleşik bankada yaşanacak problemlerin çözümünün zamana yayılmasının ise ölçeğin büyümesi nedeniyle zararın büyüme hızını artıracığı görülmüş ve dolayısıyla birleşme halinde sağlıklı bir banka olan Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin mali bünyesinin önemli ölçüde bozulacağı ve büyük ölçüde zarara uğrayacağı sonucuna varılmıştır.

Bu çerçevede, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile gruba ait bazı şirketlerin gerek İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında, gerekse uluslararası piyasalarda işlem görüyor olması nedeniyle ileride Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nde yaşanacak bir sorunun yerli ve yabancı küçük yatırımcılara, tasarruf sahiplerine, bankacılık sektörüne ve dolayısıyla ekonomiye olası etkilerinin daha büyük olacağı düşüncesinden hareketle, Pamukbank T.A.Ş.'nin Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. tarafından devralınmasının Bankanın sorunlarına çözüm olmayacağı sonucuna varılmış ve bu bağlamda Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin 3 ve 4 numaralı fıkralarında belirtilen şartlar oluşmuş olan Pamukbank T.A.Ş.'nin mevzuatın amir hükümleri çerçevesinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devri kararlaştırılmıştır.

4. SONUÇ

Pamukbank T.A.Ş.'nin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmesi, Bankanın mali bünyesi hakkındaki oldukça detaylı incelemelerden elde edilen objektif tespitlere dayanmaktadır. Hakim hissedar gruba verilen kredilerin geri ödenmemesinden kaynaklanan mevcut sorunlar giderilemediği gibi, grubun farklı faaliyet alanlarına yaptığı yeni yatırımlar nedeniyle riskin boyutu giderek artmış ve yönetilemez hale gelmiştir.

Banka, devir aşamasına kadar uzunca bir süre yakın gözetim ve denetim altında bulundurulmuş ve yönetimine mali bünyesindeki problemlerin giderilmesi yönünde pek çok talimat verilmiştir. Süre bakımından da yeterli esneklik tanınmasına rağmen, sözkonusu riskin tamamen tasfiyesi veya ilgili mevzuatta belirtilen limitlere indirilmesi hususunda Banka gerekli hassasiyeti göstermemiştir.

BDDK tarafından bankacılık alanında alınan her türlü önlem bankacılık sektörünü güçlendirmek ve güvenilirliğini sürdürmek amacını taşımaktadır. Bildiğiniz gibi güçlü bir ekonominin olmazsa olmaz koşulu, güçlü bir bankacılık sistemidir. Devir aşamasından önce, bu yönde bir işlemin bankacılık sektörü, tasarruf sahipleri, yatırımcılar, diğer kurumlar ve istihdam üzerinde yaratacağı muhtemel etkiler ayrıntılı bir şekilde tartışılmış ve mevcut ortaklık yapısı korunarak Bankanın faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde sürdüremeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Sorunlu bankaların faaliyet gösterdiği bir bankacılık sisteminin etkin çalışması mümkün değildir. İki bankanın birleşme planının uygulamaya

konulması halinde, Pamukbank'ın sorunlarının çok kısa bir süre içinde Yapı ve Kredi Bankası'na da sirayet edeceği öngörülmüştür. Birleşme sonucunda oluşacak “ölçek bazında çok büyük ancak sorunlu” bir bankanın, bankacılık sektörünün genel istikrarı bakımından daha sakıncalı olacağı düşüncesinden hareket edilerek Pamukbank TMSF bünyesine alınmıştır. Türkiye ekonomisinin orta ve uzun dönemde bu kararlardan olumlu etkileneceği düşünülmektedir.